

नामांक			Roll No.			

No. of Questions – 23

No. of Printed Pages – 7

UP-(P)-95-संस्कृतम्

प्रारम्भिक शिक्षा पूर्णता प्रमाण-पत्र-परीक्षा – 2017

कक्षा – 8

संस्कृतम्

समय : 2.30 होरा]

[पूर्णांका : 80

परीक्षार्थिभ्यः सामान्यनिर्देशाः

- (1) परीक्षार्थिभिः सर्वप्रथमं स्वप्रश्नपत्रोपरि नामाङ्काः अनिवार्यतः लेख्याः ।
- (2) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः ।
- (3) सर्वेषां प्रश्नानामुत्तराण्युत्तरपुस्तिकायामेव लेखनीयानि ।
- (4) एकस्य प्रश्नस्य सर्वे भागाः एकत्र एव लेखनीयाः ।

1. पूजा स्थानमस्ति –

1

(क) वयः	(ख) लिङ्गम्
(ग) जातिः	(घ) गुणाः

2. महेश्वरसूत्राणि सन्ति –

1

(क) द्वादश	(ख) चतुर्दश
(ग) त्रयोदश	(घ) पञ्चदश

UP-(P)-95-Sanskritam

VIII

[Turn over

3. 'रामायणम्' कः लिखितवान् ? 1
- (क) मनुः (ख) वेदव्यासः
(ग) वाल्मीकिः (घ) विष्णु शर्मा
4. अङ्गविकारे विभक्तिः भवति – 1
- (क) तृतीया (ख) चतुर्थी
(ग) पञ्चमी (घ) सप्तमी
5. लोकयात्रा कर्तव्या – 1
- (क) सावधानतया (ख) असावधानतया
(ग) स्वेच्छया (घ) भक्त्या
6. सन्धि-विच्छेदं कुरुत – 1 + 1 + 1 + 1 = 4
- (क) दुश्चरित्राः _____
(ख) सुचरित्राश्च _____
(ग) कविर्जयति _____
(घ) विचित्रो वर्तते _____
7. निर्देशानुसारं शब्द-रूपाणि लेख्यानि – 1/2 + 1/2 + 1/2 + 1/2 = 2
- (क) (राजन्) (प्रथमाविभक्तिः, बहुवचनम्)
(ख) 'जगत्' (सप्तमीविभक्तिः, एकवचनम्)
(ग) 'तद्' (पुंल्लिङ्ग – तृतीयाविभक्तिः, द्विवचनम्)
(घ) 'यद्' (स्त्रीलिङ्ग – चतुर्थीविभक्तिः, एकवचनम्)

8. निम्नाङ्कितानां वर्णानाम् उच्चारणस्थानानि लिखन्तु :

$$\frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 2$$

- (क) इ (ख) ग
(ग) ल (घ) ट

9. विशेषणपदानि विशेष्यपदानि च सम्यक्तया मेलयन्तु –

$$\frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 2$$

(विशेषणपदानि)

(विशेष्यपदानि)

- (क) आदर्शः – फलानि
(ख) पवित्रम् – महिला
(ग) सुन्दरी – जलम्
(घ) चत्वारि – विद्यालयः

10. अधोलिखितानां गुणकानां गुणनफलानि संस्कृतशब्देषु लिखत :

$$1 + 1 + 1 + 1 = 4$$

- (क) $11 \times 2 = \underline{\hspace{2cm}}$ (ख) $12 \times 4 = \underline{\hspace{2cm}}$
(ग) $14 \times 5 = \underline{\hspace{2cm}}$ (घ) $15 \times 6 = \underline{\hspace{2cm}}$

11. निर्देशानुसारं पूरयन्तु :

$$1 + 1 + 1 + 1 = 4$$

(विग्रहवाक्यम्)

(समस्तपदम्)

- (क) नगरस्य समीपम् =
(ख) कूपं पतितः =
(ग) पञ्चानां पात्राणां समाहारः =
(घ) पीतम् अम्बरं यस्य सः =

12. निर्दिष्टानां शब्दानाम् एकम्-एकम् पर्यायवाचिशब्दं लिखत :

$\frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 2$

- (क) भूमिः
- (ख) पिता
- (ग) भगिनी
- (घ) देवता

13. निम्नलिखितान् प्रश्नान् पूर्णवाक्येन उत्तरत :

$2 \times 6 = 12$

- (क) डॉ. ए.पी.जे. अब्दुल कलाम महोदयस्य पूर्णं नाम लेखनीयम् ।
- (ख) द्रौपदी गङ्गातीरे किं करोति ?
- (ग) कालः केषां साक्षी अस्ति ?
- (घ) मानवानां प्रबलाः शत्रवः के सन्ति ?
- (ङ) संस्कारैः केषां विकासः परिष्करणं च भवति ?
- (च) वयम् अवकरं क्षेप्तुं कुत्र गच्छामः ?

14. अधोलिखितेषु वाक्येषु पञ्चवाक्यानां संस्कृतभाषायाम् अनुवादो विधेयः :

$1 \times 5 = 5$

- (क) ऋचा पुस्तक पढती है ।
- (ख) सोमदत्त खेलता है ।
- (ग) छात्र मैदान में खेलते हैं ।
- (घ) यह भवन सुन्दर है ।
- (ङ) हमारे देश का नाम भारतवर्ष है ।
- (च) परोपकार के लिये यह शरीर है ।
- (छ) राकेश भोजन करता है ।
- (ज) कल अवकाश होगा ।

15. यथेच्छं पञ्चवाक्यानां हिन्द्यामनुवादो विधेयः –

1 × 5 = 5

- (क) सत्यं वद ।
 (ख) मातृदेवो भवः ।
 (ग) स्वाध्यायः परमं तपः ।
 (घ) विद्वान् सर्वत्र पूज्यते ।
 (ङ) संसर्गजा दोषगुणाः भवन्ति ।
 (च) अहिंसा परमो धर्मः ।
 (छ) तमसो मा ज्योतिर्गमय ।
 (ज) विद्या ददाति विनयम् ।
 (झ) ज्ञानं भारः क्रियां विना ।
 (ञ) अति सर्वत्र वर्जयेत् ।

16. यथा योग्यं योजयतु –

$\frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 2$

सूत्राणि	उदाहरणानि
(क) कर्मणि द्वितीया	– राज्ञः पुरुषः ।
(ख) चतुर्थी सम्प्रदाने	– रामेण बाणेन हतो बाली ।
(ग) षष्ठी शेषे	– विप्राय गां ददाति ।
(घ) कर्तृकरणयोस्तृतीया	– देवदत्तः हरिं भजति ।

17. रिक्तस्थाने योग्यपदं योजयतु –

$\frac{1}{2} \times 6 = 3$

- (क) वैद्यः _____ औषधं ददाति । (रोगिणम् / रोगिणः / रोगिणे)
 (ख) _____ कमलानि विकसितानि सन्ति । (सरिद्भ्यः / सरित्सु / सरिद्भिः)
 (ग) सः _____ तिष्ठति । (गृहम् / गृहे / गृहस्य)
 (घ) _____ गृहं समीपे अस्ति । (भिषक् / भिषजः / भिषजम्)
 (ङ) परिश्रमयुक्तेन _____ उत्तमं फलं प्राप्यते । (कर्मणा / कर्मणे / कर्मणि)
 (च) परिवर्तनं _____ स्वभावः भवति । (जगत् / जगता / जगतः)

18. अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानामुत्तराणि संस्कृतभाषायां लिखत : 1 × 5 = 5

अयं लोकः अतीव विचित्रो वर्तते । अत्र मूर्खाः, विज्ञाः, बुद्धिमन्तः, दुर्मतयः, कर्मठाः, अलसाः, दुश्चरित्राः, सुचरित्राश्च जनाः निवसन्ति । अत्र जगति विज्ञाः मूर्खान् धिक् कुर्वन्ति । ये स्वबन्धून् प्रति निर्दयाः भवन्ति, तान् अपि जनाः धिक् कुर्वन्ति । ये शिष्याः गुरुन् निन्दन्ति, तान् लोकः धिक् करोति ।

- (क) अयं लोकः कीदृशः वर्तते ? 1
- (ख) अत्र के के जनाः निवसन्ति ? 1
- (ग) विज्ञाः कान् धिक् कुर्वन्ति ? 1
- (घ) गद्यांशस्य उचितशीर्षकं लिखतु । 1
- (ङ) उपसर्गयुक्तं शब्दं गद्यांशात् चित्वा लिखत । 1

19. अधोलिखितशब्दान् आधारीकृत्य स्वरचितवाक्येषु प्रयोगं कुरुत – 1 × 6 = 6

- (क) कूपः
- (ख) घटः
- (ग) सोपानम्
- (घ) द्वारम्
- (ङ) प्रासादः
- (च) कृषकः

20. कस्यापि एकस्य श्लोकस्य भावार्थः हिन्द्यां लेख्यः – 1½ + 1½ = 3

- (क) अयं निजः परोवेति, गणनालघुचेतसाम् ।
उदारचरितानां तु, वसुधैव कुटुम्बकम् ॥
- (ख) विद्या ददाति विनयं, विनयाद्यायाति पात्रताम् ।
पात्रत्वाद्धनमाप्नोति, धनाद् धर्मः ततः सुखम् ॥

21. द्वौ श्लोकौ लिखत, यौ अस्मिन् प्रश्नपत्रे न स्याताम् । 2 + 2 = 4

22. स्वां “दीपिका” इति मत्वा राजकीय-प्रवेशिका-संस्कृत-विद्यालयः, विदिशा, प्रधानाध्यापकाय दिनत्रयस्य अवकाशाय प्रार्थना-पत्रं लिखत । 5

अथवा

भवतः नाम ‘हरितः’ अस्ति । भवतः मित्रं माधवः अस्ति । अतः माधवाय स्वच्छताविषयोपरि पत्रं लिखत ।

23. अधोलिखितेषु कमपि विषयमवलम्ब्य संस्कृते निबन्धः लेख्यः – 5
- (क) सदाचारः ।
- (ख) अस्माकं ग्रामः ।
- (ग) संस्कृतभाषायाः महत्त्वम् ।
- (घ) उद्यानम् ।
-

